

معاونت پژوهش و فناوری

دانشجویان
دستیاری
پژوهشی

حرف من این است که در باب علوم انسانی کار عمیق انجام بگیرد
و صاحبان فکر و اندیشه در این زمینه‌ها کار کنند.

(بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از دانشجویان ۱۳۹۰/۵/۹)

علوم انسانی
بررسی
جهانی

معاونت پژوهش و فناوری

دفتر تخصصی علوم انسانی، اجتماعی و هنر

جihad Daneshgahi
معاونت پژوهش و فناوری

نشانی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، شماره ۱۲۷۰

تلفن: ۰۲۶ ۶۶۴۶۵۰۳۶ ، نامبر: ۶۶۴۹۷۵۷۲

research.acecr.ac.ir

الْفَرَدُ

معرفی توانمندی‌ها و دستاوردهای

دفتر تخصصی علوم انسانی، اجتماعی و هنر جهاددانشگاهی

پیشگفتار

جهاددانشگاهی نهادی است عمومی و غیردولتی زیرنظر شورای عالی انقلاب فرهنگی، دارای شخصیت مستقل و از لحاظ اداری، استخدامی و مالی تابع مقرراتی است که در چارچوب اختیارات قانونی به تصویب هیأت امنی جهاددانشگاهی می‌رسد. مجموعه فعالیتهای حوزه پژوهش و فناوری در راستای تحقق اهداف بالادستی جهاددانشگاهی در دو بخش ستادی در معاونت پژوهش و فناوری و صف در واحدها، پژوهشکدها و پژوهشگاهها، پارکها و مراکز رشد، گروههای پژوهشی و مراکز خدمات تخصصی انجام می‌شود. ساختارهای سازمانی حوزه پژوهش و فناوری جهاددانشگاهی در قالب ۳۴ واحد، ۳ پژوهشگاه مشتمل بر ۱۰ پژوهشکده، ۱۹ پژوهشکده مستقل، ۱۵۲ گروه پژوهشی و ۱۴۴ مرکز خدمات تخصصی فعالیت می‌نماید. حوزه پژوهش و فناوری جهاددانشگاهی در شش حوزه علمی فعالیت دارد که در قالب چهار دفتر تخصصی فنی و مهندسی و علوم پایه، علوم پزشکی، علوم انسانی، اجتماعی و هنر و کشاورزی و منابع طبیعی، مأموریت‌های خود را دربال می‌کند.

از ابتدای تأسیس جهاددانشگاهی تا پایان سال ۱۳۹۸، تعداد کل طرح‌هایی که در حوزه پژوهشی اختتام یافته بیش از ۱۴۰۰۰ عنوان است که ۳۴ درصد از این طرح‌ها، با بهره‌گیری از منابع داخلی و ۶۶ درصد به صورت کارفرمایی برای وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی به پایان رسیده است. طی سال‌های ۸۲ تا ۱۳۹۸ حدود ۵۳۰۰ مقاله در نشریات خارجی و ۳۵۰۰ مقاله در نشریات داخلی به چاپ رسیده و تعداد ۵۲۰۰ مقاله در مجامع خارجی و ۵۸۰۰ در مجامع داخلی ارائه شده‌اند. در همین مدت ۱۰۰۰ عنوان کتاب حاصل یافته‌های پژوهشی تالیف و گردآوری و یا ترجمه شده‌اند. در دوره‌ی ۱۶ ساله مذکور ۶۵۰ اختراع نیز به ثبت رسیده است.

از دیگر فعالیت‌های علمی - پژوهشی جهاددانشگاهی، کسب افتخار در جشنواره‌های مختلف ملی و بین‌المللی از جمله کسب رتبه در جشنواره بین‌المللی خوارزمی، جشنواره تحقیقاتی علوم پزشکی رازی، جوان خوارزمی و جشنواره پژوهشگران برگزیده کشوری است. پژوهشگران این نهاد همچنین موفق به کسب دریافت جایزه بین‌المللی یونسکو سال ۲۰۱۴ در حوزه علوم زیستی، جایزه مصطفی(ص) در سال ۲۰۱۹ در رشته زیست‌شناسی و سلول‌های بنیادی و کسب رتبه یک درصد دانشمندان پراستناد در فهرست رتبه‌بندی ESI توسط دانشمندان بالتفخار بهجهاددانشگاهی شده‌اند.

در این مجموعه، بخشی از تلاش‌های محققان و فناوران جهاددانشگاهی که در حوزه پژوهش‌های علوم انسانی، اجتماعی و هنر به سرانجام رسیده است گزارش شده و به تصویر درآمده است.

محمد رضا پور عابدی
معاون پژوهش و فناوری

مقدمه

کشور ما در طول تاریخ و به ویژه در دوران معاصر تحولات بسیاری را پشت سر گذاشته است. بخشی از این تحولات منحصر به فرد و بخشی از آن همانند سایر جوامع تابع فرایندهای عام تحولات جهانی بوده است؛ وقوع دو انقلاب عظیم (انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی) در راستای دستیابی به آرمان‌های استقلال طلبی، آزادیخواهی و عدالت‌طلبی، تحولات سنت و مدرنیته، جهانی شدن، تحولات جمعیتی، افت و خیزهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی را به همراه داشته که شناخت و کشف راه حل برای سرعت آنها، تعداد پرشماری از مسائل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی را به همراه داشته که شناخت و کشف راه حل برای آنها نیازمند پژوهش‌های علمی و روشنمند است. اساساً تولد «علوم انسانی و اجتماعی در غرب»، واکنشی به تحولات عظیم آن جوامع با هدف کشف علل و یافتن راه حل‌هایی برای مسائل عدیدهای بود که به دنبال آن تحولات عظیم ایجاد شده بود.

لازم است تأکید شود که هر جامعه‌ای مختصات خود را دارد و شناخت و رصد تغییر و تحولات آن، نیازمند پژوهش‌های علمی و روشنمند است. لذا حوزه علوم انسانی و اجتماعی برخلاف سایر حوزه‌های علمی (پزشکی، کشاورزی، فنی و مهندسی و علوم پایه) که یافته‌های آنها همواره معتبر و در سایر جوامع قابل تعمیم است، نیازمند شناخت ویژه از جامعه خود است. بر این اساس، ضمن تأکید بر ضرورت استفاده از علوم و تجارب سایر جوامع، لازم است با پژوهش‌های دقیق و روشنمند، از مسائل، ابعاد و مختصات جامعه شناخت دقیق کسب شود و بر اساس و بر پایه این شناخت‌ها، راه حل به دست آید.

گستره موضوعات در علوم انسانی و اجتماعی بسیار وسیع است اما رویکرد جهاددانشگاهی در انتخاب موضوعات پژوهشی، پرداختن به مسائل و مضلات جامعه است. به عبارتی در فهرست پرشمار موضوعات پژوهشی موضوعاتی عمده‌ای در دستور کار قرار می‌گیرند که مسئله یا معضل باشد. برای پرداختن به این مسائل و موضوعات انسانی و اجتماعی، ساختارهای پژوهشی متناسب در جهاددانشگاهی (یک پژوهشگاه، ۴۰ پژوهشکده، ۳۰ مرکز خدمات تخصصی و فعالیت ۲۰۰ عضو هیأت علمی و ۲۵۰ پژوهشگر در این ساختارها) ایجاد شده است.

انجام پژوهش‌های متعدد، چاپ صدھا مقاله در مجلات معتبر علمی، تالیف کتاب و انتشار مجلات علمی و پژوهشی، برگزاری دیده همایش علمی و نشست تخصصی، بخشی از دستاوردهای محققان جهاددانشگاهی در این عرصه می‌باشد.

در ادامه تلاش می‌شود به صورت خلاصه گزیده‌ای از دستاوردها و زمینه‌های فعالیت پژوهشگران علوم انسانی و اجتماعی جهاددانشگاهی در قالب دو سرفصل اصلی (ساختارها و زمینه‌های فعالیت) معرفی شود.

نقشه پراکنش گروه‌های پژوهشی و مراکز خدمات تخصصی

تعداد مراکز خدمات تخصصی
به تفکیک استان

تعداد	استان
۲	البرز
۱	اردبیل
۲	فارس
۲	کردستان
۲	کرمانشاه
۱	کهگیلویه و بویراحمد
۱	چهارمحال و بختیاری
۱	لرستان
۲	خراسان رضوی
۱	یزد
۱	قم
۱	قزوین
۱	خراسان جنوبی
۱۵	تهران

تعداد گروه‌های پژوهشی
به تفکیک استان

تعداد	استان
۳	البرز
۳	استان هرکزی
۲	اصفهان
۱	آذربایجان غربی
۳	آذربایجان شرقی
۱	کرمان
۴	خراسان رضوی
۱	خوزستان
۱	فارس
۲	کرمانشاه
۱	هرمزگان
۱	گیلان
۱۸	تهران

پژوهشکده توسعه و برنامه ریزی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی

● گروه‌های پژوهشی

- برنامه‌ریزی منطقه‌ای
- جامعه‌شناسی توسعه
- مدیریت توسعه

پژوهشکده گردشگری

● گروه‌های پژوهشی

- اقتصاد گردشگری
- جامعه‌شناسی گردشگری
- مدیریت و برنامه‌ریزی گردشگری

● مراکز خدمات تخصصی

گردشگری

پژوهشکده زلزله و سوانح طبیعی

● گروه‌های پژوهشی

- مدیریت ریسک و بحران

پژوهشکده محیط زیست

● گروه‌های پژوهشی

- مطالعات ناحیه‌ای

پژوهشکده مطالعات کالبدی

● گروه‌های پژوهشی

- جامعه‌شناسی
- مدیریت راهبردی

● مراکز خدمات تخصصی

مطالعات اجتماعی و فرهنگی

مطالعات و تحقیقات توسعه استان کرمانشاه

● گروه‌های پژوهشی

- جامعه‌شناسی
- روان‌شناسی اجتماعی
- مطالعات جوانان و مناسبات نسلی

الهیات و معارف اسلامی

زبان و ادبیات فارسی

علوم سیاسی

اقتصاد

مدیریت

مدیریت و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای

جامعه‌شناسی فرهنگی

مدیریت فرهنگی

پژوهش هنر

منظر شهری

● مراکز خدمات تخصصی

فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)
مطالعات جوانان و مناسبات نسلی در ایران

شهری و روستایی

آسیب‌های فرهنگی

فعالیت‌های هنری

ارزیابی تأثیرات فرهنگی و اجتماعی

پژوهشکده مطالعات توسعه

● گروه‌های پژوهشی

- جامعه‌شناسی
- سنگش و بهبود محیط کسب و کار

علوم تربیتی

مدیریت

● مراکز خدمات تخصصی

- توسعه خلاقیت
- مرکز مشاوره «جهت»
- همایش‌های علمی
- توانمندسازی حاکمیت و جامعه

واحد استان آذربایجان غربی

● گروه‌های پژوهشی

مدیریت کسب و کار

واحد الزهراء

● مراکز خدمات تخصصی

خدمات مشاوره و روان‌شناسی

واحد تربیت مدرس

● گروه‌های پژوهشی

اقتصاد کسب و کارهای کوچک و متوسط

واحد علامه طباطبایی

● مراکز خدمات تخصصی

بین‌المللی ایران‌شناسی

واحد استان فارس

● گروه‌های پژوهشی

علوم رفتاری

● مراکز خدمات تخصصی

ارزیابی تاثیرات اجتماعی- فرهنگی

مشاوره تحصیلی و خانواده

واحد استان قزوین

● مراکز خدمات تخصصی

هنر و معماری

واحد استان قم

● مراکز خدمات تخصصی

معماری

سازمان خراسان رضوی

● گروه‌های پژوهشی

توسعه پایدار شهری و منطقه‌ای

● مراکز خدمات تخصصی

مشاوره و روان‌شناسی

سازمان خوزستان

● گروه‌های پژوهشی

روان‌شناسی

واحد استان مرکزی

● گروه‌های پژوهشی

اقتصاد توسعه

توسعه اجتماعی

توسعه کالبدی شهر

واحد استان اردبیل

● مراکز خدمات تخصصی

مطالعات شهری

واحد استان اصفهان

● گروه‌های پژوهشی

مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهر

مطالعات گردشگری شهر و منطقه

واحد استان البرز

● گروه‌های پژوهشی

برنامه‌ریزی و توسعه شهری

آسیب‌شناسی اجتماعی

علوم شناختی

● مراکز خدمات تخصصی

مشاوره و روان‌شناسی

سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS)

واحد استان هرمزگان

- گروه‌های پژوهشی

مدیریت راهبردی

واحد استان یزد

- مراکز خدمات تخصصی

مطالعات اجتماعی

سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشگاهیان

- مراکز خدمات تخصصی

روان‌شناسی

واحد استان چهارمحال بختیاری

- مراکز خدمات تخصصی

گردشگری

واحد استان کردستان

- مراکز خدمات تخصصی

GIS

ارزیابی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی پروژه‌ها

هنر

- مراکز خدمات تخصصی

هنرهای کاربردی

مستندسازی دانش و فناوری

واحد استان لرستان

- مراکز خدمات تخصصی

GIS

واحد استان خراسان جنوبی

- مراکز خدمات تخصصی

خدمات مشاوره "به روان"

واحد استان کهگیلویه و بویراحمد

- مراکز خدمات تخصصی

صنایع دستی (بازطراحی، احیا و تولید دست‌بافت‌های داری)

پژوهشگاه / پژوهشکده / واحد

زمینه فعالیت جدید

الزهرا

مسائل اجتماعی زنان

اصفهان

مطالعات کالبدی شهر

سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشگاهیان

قرآن و علوم تربیتی

علامه طباطبایی

توانمندسازی خانواده‌های آسیب پذیر

کهگیلویه و بویراحمد

آسیب‌شناسی اجتماعی

مازندران

توسعه صنعت گردشگری مازندران

پژوهشکده مطالعات کالبدی

تابآوری شهری

دفتر تخصصی علوم انسانی، اجتماعی و هنر

صفحه

۶

حوزه علوم اجتماعی

۱۶

حوزه فرهنگ و هنر

۲۰

حوزه مدیریت و برنامه ریزی

۲۷

حوزه اقتصاد

۳۲

حوزه برنامه ریزی، برنامه ریزی منطقه‌ای
شهری و روستایی

۳۹

حوزه روان‌شناسی و علوم تربیتی

حوزه علوم اجتماعی

Social Sciences

- سبک زندگی
- مناسبات نسلی
- هویت
- خانواده
- آسیب ها و مسائل اجتماعی
- توسعه اجتماعی
- توانمندسازی
- گردشگری
- نهادهای سیاسی

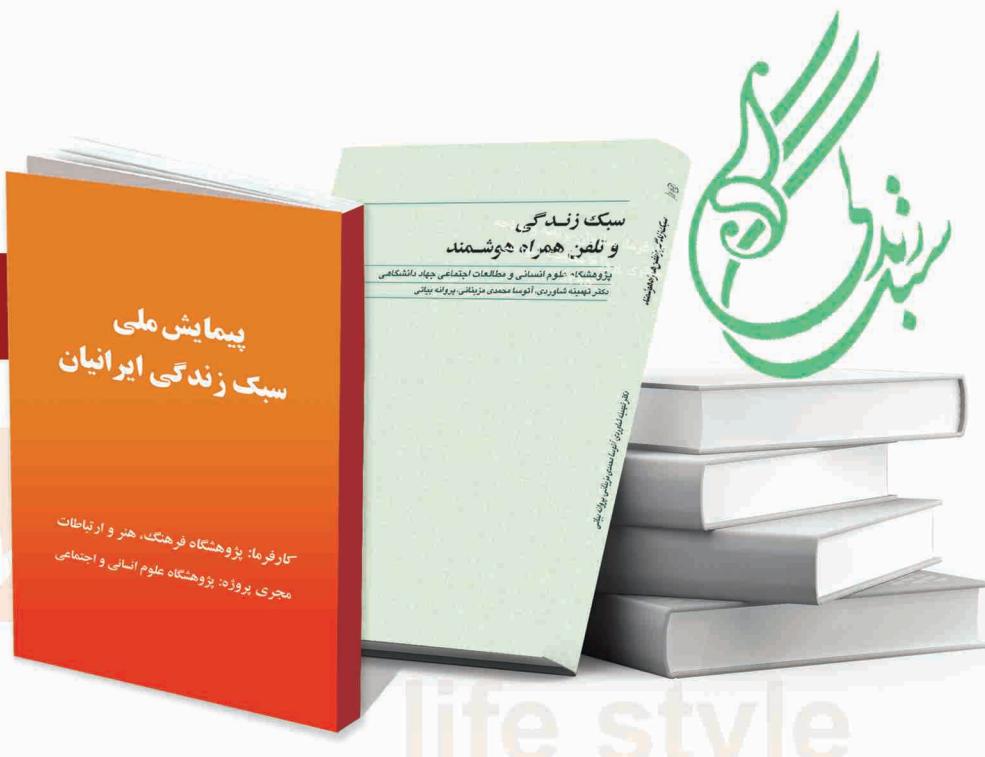

سبک زندگی

سبک زندگی ویژگی دنیای مدرن و حاصل انتخاب الگوهای رفتاری و عادت‌واره‌های افراد در زندگی است که فردیت آنها را با تأکید بر رفتار قابل مشاهده و سنجش نشان می‌دهد. کلی‌گویی و کلان‌نگری در این حوزه مطالعاتی، معمولاً راه را بر سیاست‌گذاری اجتماعی با پشتوانه علمی می‌بندد. نتایج پژوهش‌ها در این حوزه، تصویری روشن و تفکیک شده از سبک زندگی گروه‌ها و اقسام مختلف جامعه ایرانی را ارائه می‌دهد و مسیر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی علمی امور اجتماعی را هموار می‌کند.

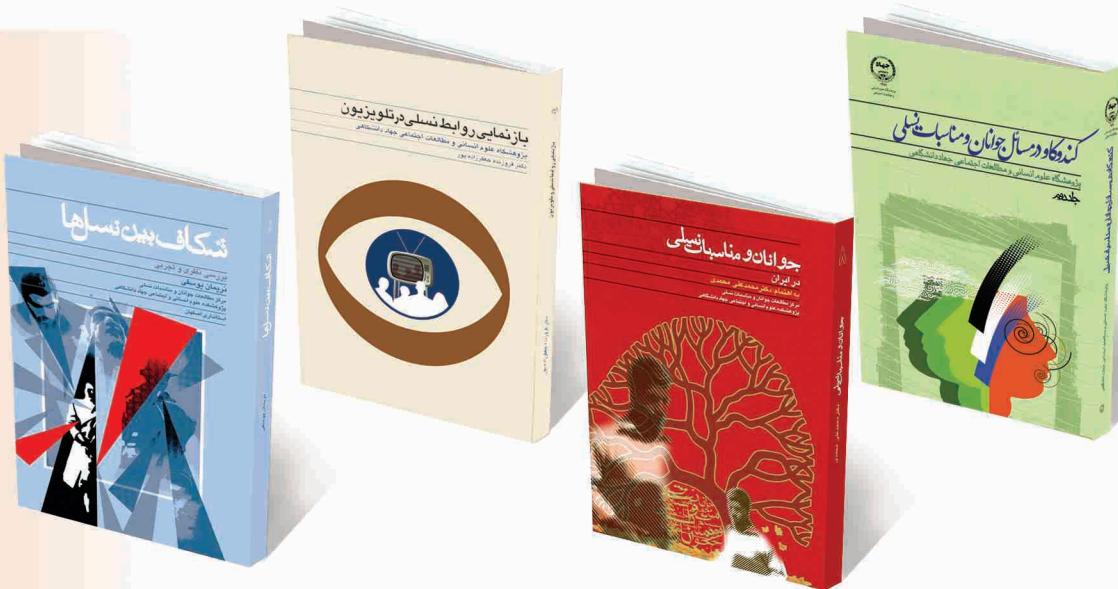
شناخت وضعیت موجود سبک زندگی و الگوهای کنش اجتماعی، انتخاب و مصرف در جامعه امروز ایران، نقطه عزیمت برای رسیدن به موقعیت آرمانی است.

با توجه به اهمیت موضوع سبک زندگی و تأثیرات آن بر دیگر موضوعات اجتماعی و اقتصادی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، سازمان جهاد دانشگاهی خوزستان و واحد فارس، در این حوزه به پژوهش می‌پردازند.

مناسبات نسلی

چگونگی مناسبات بین نسل‌ها و عوامل مؤثر بر آن، یکی از موضوعات اساسی در بررسی تغییرات اجتماعی در جوامع مختلف، به ویژه جوامع دارای جمعیت جوان است؛ زیرا فرهنگ و تمدن یک جامعه از طریق این تعاملات به نسل‌های آینده منتقل می‌شود و تداوم می‌یابد. از این‌رو شناسایی ابزارها و

Generational relations
Generation relations

زمینه‌هایی که در راستای تقویت فرایند مذکور هستند، می‌تواند تأثیر مهمی در ایجاد بسترها برای تعاملات مناسب بین‌نسلی و در نهایت حفظ تمدن و فرهنگ داشته باشد؛ چرا که تغییر در سطوح خرد و کلان اجتماعی موجب دگرگوئی تعاملات نسلی نیز شده است.

در حال حاضر، پژوهش‌های مناسبات نسلی و مطالعات حوزهٔ جوانان در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی انجام می‌شود.

هویت

Identity Identity

فرایند توسعه در هر کشور سبب می‌گردد که تغییرات اجتماعی و دگرگونی‌های آن شتاب بگیرد و بیم آن می‌رود که در این مسیر، جامعه و مردم دچار گستاخ شده و پیوند گذشته و حال بریده شود. در این حالت، جامعه نیروی درونی و مولود خود را از دست می‌دهد و بیشتر به مصرف‌کننده فرهنگ، محصولات و خدمات دیگران تبدیل می‌شود. اهمیت این موضوع بدان حد است که در اسناد بالادستی کشور-مانند قانون اساسی، سند چشم‌انداز ملی، برنامه‌های توسعه و سندهای بخشی و دستگاهی - بر هویت ایرانیان در جنبه‌ها و قشرهای مختلف تأکید شده و رصد و پایش آنها در شمار وظایف دستگاه‌ها آمده است.

در حال حاضر، پژوهش‌هایی با محوریت موضوع هویت و نسبت آن با توسعه و فرایندها و برنامه‌های بالادستی، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی انجام می‌شود که ابعاد هویت ایرانیان را در زمینه‌های هویت ملی و هویت دینی بررسی می‌کند.

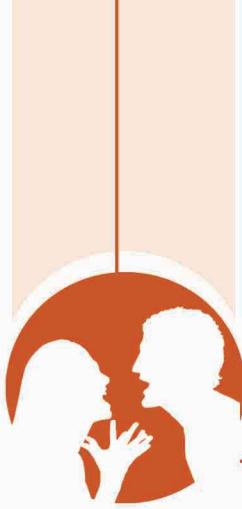

خانواده

جوامع بشری همواره در حال تغییر بوده‌اند. این تغییرات، با وجود مثبت یا منفی خود، به سبب تأثیراتش بر سنت‌های جامعه و نهادهای کهن آن، عمدهاً نگران‌کننده و همراه با هراس و دلواپسی بوده است. تغییرات خانواده نیز بعضاً و در مواردی موجب هراس و نگرانی شده است. تحلیل و تبیین اطلاعات خانواده می‌تواند ابعاد مختلف نظام خانواده، مکانیسم‌های علی و فرایندهای تأثیرگذاری و تأثیرپذیری آن را روشن سازد. با انجام مطالعات طولی در این زمینه و تحلیل ارتباط میان متغیرهای مختلف، امکان برنامه‌ریزی هوشمندانه‌تر و مرتبط با اطلاعات مهیا می‌شود و قطعیت ناظر بر اجرای برنامه‌های آموزشی و مدیریتی افزایش می‌یابد.

جهاد دانشگاهی واحد استان البرز، سازمان جهاد دانشگاهی خوزستان و واحدهای فارس، الزهرا و علامه طباطبائی در موضوعات مرتبط با خانواده، از جمله رضایت از زناشویی، سلامت و توسعه اجتماعی زنان و مسائل اجتماعی خانواده و ... فعالیت‌های پژوهشی انجام می‌دهند.

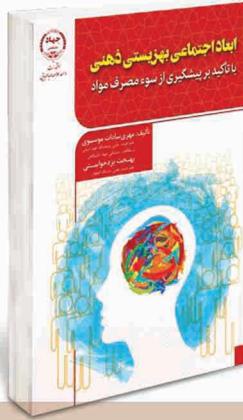

آسیب‌ها و مسائل اجتماعی

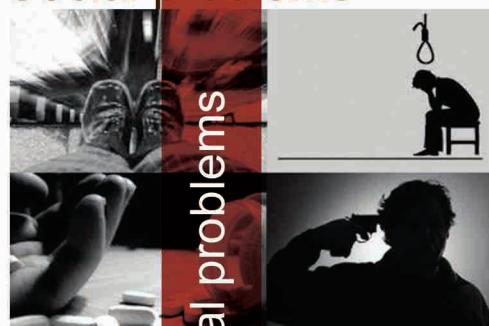
آسیب‌های اجتماعی و سیر صعودی آن در کشور یکی از موضوعات بسیار مهمی است که بهویژه در دهه‌های اخیر افزایش قابل تأملی داشته است؛ به گونه‌ای که طی چند سال اخیر تبدیل به مسئله‌ای ملی شده است. در واقع، توجه به آسیب‌های اجتماعی و احصای راهکارهای مهار آنها در سال‌های پس از انقلاب اسلامی به عنوان یکی از دغدغه‌های مهم و اساسی نهادهای سیاست‌گذار، برنامه‌ریز و اجرایی کشور مطرح بوده است.

پژوهش‌های جهاد دانشگاهی در این حوزه به شناسایی وضعیت آسیب‌های اجتماعی در کشور، روند تداوم و تغییر در آینده، تبیین نگرش کلان سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های مرتبط با آسیب‌های اجتماعی و تحلیل نتایج و پیامدهای آن و... می‌پردازد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، با توجه به گستره حوزه آسیب‌ها و مسائل اجتماعی، در این زمینه پژوهش‌های مسائل اجتماعی و پیمایش ملی جرم و بزه‌دیدگی را اجرا کرده است. واحدهای البرز، علامه طباطبائی، یزد، خراسان شمالی، خراسان جنوبی، گلستان و... نیز در حوزه پژوهش‌های مسائل اجتماعی فعال هستند.

Social problems

Social problems

توسعه اجتماعی

توسعه اجتماعی در گفتمان علوم اجتماعی ایرانی به لحاظ مفهومی و نظری، وضوح و روشنایی چندانی ندارد. این فقدان تعریف، شاخص‌های قابل اجماع و... مسئله توسعه اجتماعی را به یک چالش در سطح کشور بدل کرده است. از طرف دیگر، در رتبه‌بندی جهانی نیز رتبه ایران مشخص و قابل محاسبه نیست؛ بنابراین به منظور دست‌یابی به تعریف و تعیین شاخص‌های توسعه اجتماعی، با لحاظ ویژگی‌های ساختاری کشور ایران، ضرورت بررسی وضعیت شاخص‌های توسعه اجتماعی در کشور مورد توجه بوده است.

در حال حاضر، جهاد دانشگاهی استان مرکزی، پژوهشکده توسعه و برنامه‌ریزی و پژوهشکده مطالعات توسعه در این حوزه فعالیت می‌کنند. پژوهشکده توسعه و برنامه‌ریزی، با محوریت مشارکت اجتماعی و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی نیز شناخت، توصیف و ارزیابی اجتماعی و فرهنگی طرح‌ها، سیاست‌ها، برنامه‌های توسعه و مطالعات سرمایه اجتماعية را در دست انجام دارند.

توانمندسازی

شرایط محیطی و فضای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و طبیعی کشور بر لزوم افزایش تابآوری تأکید می‌کند. افزایش تابآوری نتیجه توانمندسازی در حوزه‌های حاکمیت و جامعه است. از طرفی، وجود سکونتگاه‌های غیررسمی و شکست بسیاری از استراتژی‌ها در حل موضوع این سکونتگاه‌ها و گسترش چهره فقر در روستاها و... موجب شده است تا فعالیت‌های گستردۀ و چندجانبه‌ای در قالب پژوهش و ارائه خدمات تخصصی، در ابعاد مختلف توانمندسازی، در دستور کار واحدهای جهاددانشگاهی قرار گیرد؛ از جمله آنها می‌توان به مطالعات اجتماعی مناطق اسکان غیررسمی با هدف ارائه راهکارها و مدل‌بومی توانمندسازی (در شهرهای کرمانشاه،

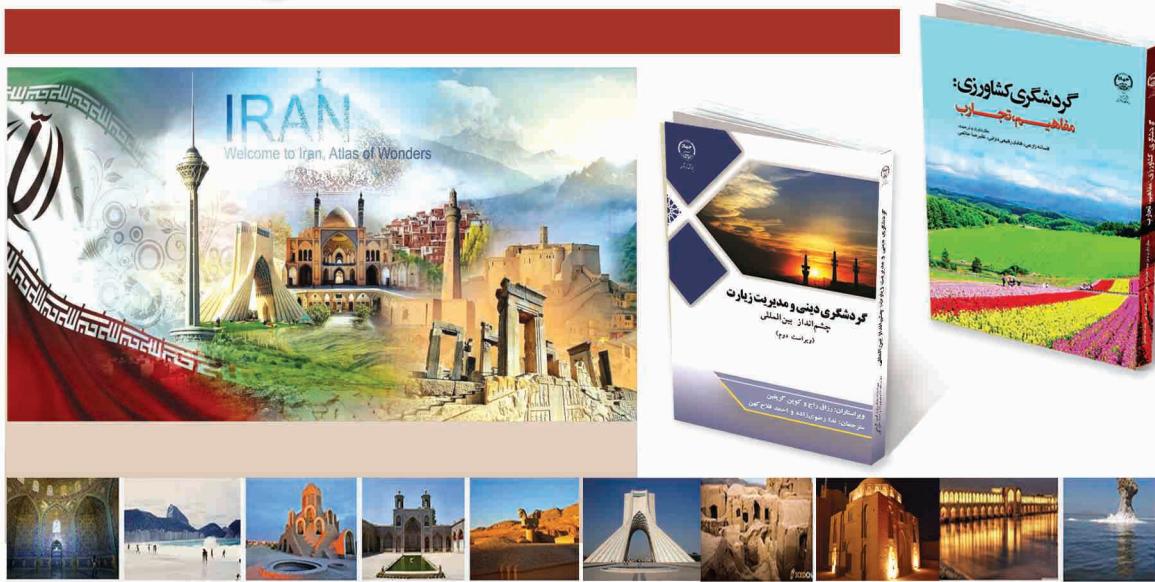
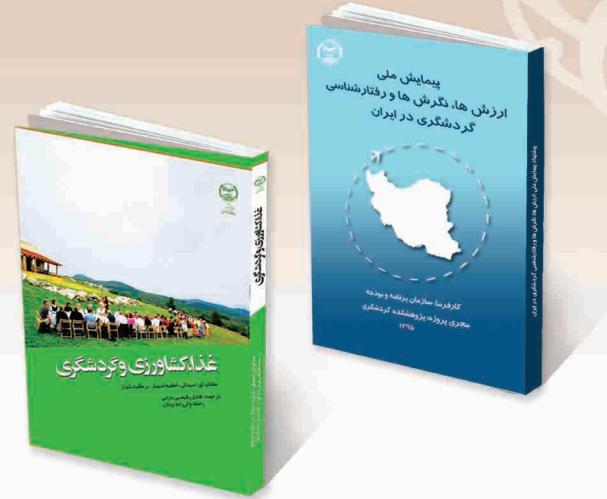
چابهار، اردبیل و...)، توانمندسازی جامعه و افزایش ظرفیت اجرایی حاکمیت (از طریق شفافیت و مقابله با فساد، گفتمان‌سازی و تقویت شبکه‌های اصلاحی اجتماعی، توانمندسازی نهادهای حرفه‌ای، صنفی و مدنی)، ایجاد و راهاندازی دفاتر توسعه محلی اجتماع‌محور با موضوع بهبود شاخص‌های توسعه اجتماعی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی در مناطق حاشیه‌نشین، و توان‌افزایی جوامع محلی (با استفاده از مشارکت روستاییان) اشاره کرد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، پژوهشکده مطالعات توسعه، پژوهشکده توسعه و برنامه‌ریزی، پژوهشکده گردشگری، سازمان جهاد دانشگاهی کرمانشاه، واحدهای البرز، علامه طباطبائی، اردبیل، کرمان، خراسان شمالی و قم در حال پژوهش و ارائه خدمات تخصصی در این حوزه هستند.

گردشگری

توسعه گردشگری در کشور باید تابع برنامه منظمی باشد که از یک سو، امکانات و ظرفیت‌های کشور را در نظر داشته باشد و از سوی دیگر، نیازها و تمایلات گردشگران بالقوه را که مشتریان این صنعت هستند، مورد توجه ویژه قرار دهد. به همین دلیل، امروزه در کشورهای مختلف جهان بر اجرای پیمایش‌های ملی و منطقه‌ای گردشگری اهتمام ویژه‌ای صورت می‌گیرد.

تنوع و ابعاد مختلف گردشگری ایجاب کرده است که علاوه بر پژوهشکده گردشگری جهاد دانشگاهی که حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی، گردشگری منطقه‌ای و مدیریتی را در پژوهش‌های خرد و کلان بررسی می‌کند، واحدهای مازندران، سمنان، چهارمحال و بختیاری، کرمانشاه، اردبیل، کهگیلویه و بویراحمد و... نیز در این حوزه و نیز حوزه‌های مرتبط به فعالیت بپردازنند.

نهادهای سیاسی

در مطالعات دولت در جمهوری اسلامی ایران، مهم‌ترین بخش‌های نظام سیاسی که از فضای جهانی شدن در حوزه‌هایی مانند هویت ملی، جنبش‌های اجتماعی، حاکمیت ملی، اقوام ایرانی، حقوق شهروندی و دولت‌سازی متاثر شده‌اند، بررسی می‌شود. کارآمدی نهادهای سیاسی یکی از مهم‌ترین ویژگی‌ها و قابلیت‌هایی است که دولت‌ها در کشورهای در حال توسعه باید داشته باشند تا بتوانند گذر به توسعه‌یافتنی را به سامان برسانند. اگر نهادهای سیاسی از کارآمدی و شاخص‌های لازم برخوردار نباشند، فرایند توسعه آسیب می‌بیند و در نهایت جامعه به تأخیر توسعه، که یک دوره معیوب و پرهزینه است، دچار خواهد شد.

طرح‌های پژوهشی که در این زمینه در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی انجام می‌شود، در راستای ارائه دست‌مایه‌های مناسب برای ارتقای کارآمدی نهادهای سیاسی، ارتقای کارآمدی نظام انتخابات در ایران، بهبود ساختار انتصاب استانداران و فرمانداران، ارتقای نسبت نهادهای سیاسی و نهادهای فرهنگی، بهبود کارآمدی نهادهای مدنی، بهبود رابطه قوه مقننه و قوه مجریه و... است.

Political institutions

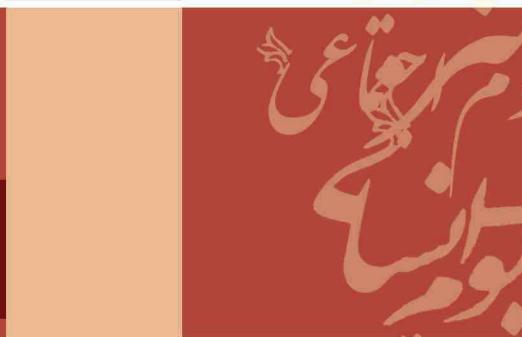
Political institutions

حوزه فرهنگ و هنر

Culture and Art

- اوقات فراغت
- شبکه‌های اجتماعی مجازی
- هنرهای کاربردی
- ادبیات فارسی و هویت ایرانی

Culture and Art
Culture and Art

فرهنگ و هنر

اوقات فراغت

یکی از عرصه‌های مهمی که در مطالعات اجتماعی و پژوهش‌های فرهنگی برای شناخت تحولات ارزشی و نگرشی و سبک‌های جدید زندگی به آنها توجه می‌شود، موضوع اوقات فراغت است؛ چرا که به سبب دربرداشتن الزامات کمتر و آزادی عمل بیشتر می‌تواند ارزش‌ها، نگرش‌ها و ذائقه‌های فرهنگی را بازنمایی کند. فعالیت‌های اوقات فراغت به مثابه یکی از اجزای اصلی یک سبک زندگی سالم قلمداد می‌شود.

اهمیت شناسایی وضعیت اوقات فراغت با هدف درک وضع موجود و به کارگیری آن برای راهنمایی و برنامه‌ریزی در آینده موجب شده است تا پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی پژوهش‌هایی در اینباره انجام دهد.

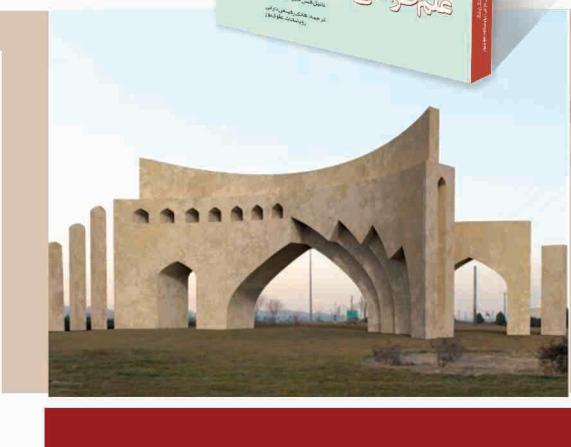
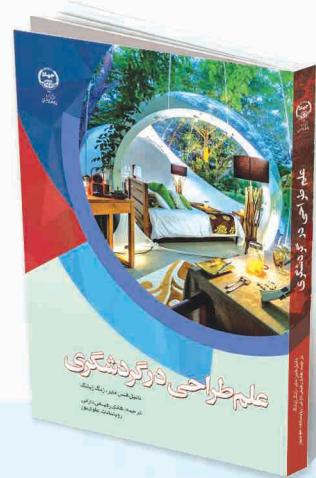

هنرهای کاربردی

کاربردها و نقش آفرینی‌های متنوع و گستردۀ هنر در عرصه‌های فرهنگ، اجتماع، دانش، فناوری و هویت عناصر، ساختارهای جهان امروز را بهشت تحت تأثیر قرار داده است. از مدیران و برنامه‌ریزان در شهرها و روستاهای تا بخش‌های فناوری و صنعت، انواع هنر را به خوبی برای پیشبرد اهداف توسعه‌ای، فرهنگی، مدیریتی و اقتصادی خود به خدمت گرفته‌اند.

بر اساس ضرورت‌های موجود، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی در زمینه هنرهای کاربردی با تأکید بر هنرهای شهری، جهاد دانشگاهی واحد استان البرز درباره نقش سینما و تلویزیون در ارائه و اشاعه برنامه‌ریزی شده مضامین و جهاد دانشگاهی واحد هنر در زمینه مستندسازی دانش و فناوری و نزدیکی هنر با فناوری و صنعت، گام‌های مهمی برداشته‌اند.

Applied Arts
Applied Arts

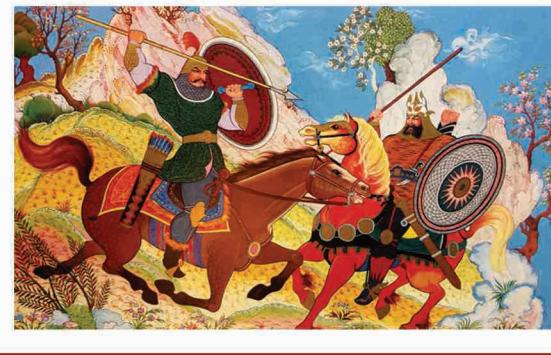
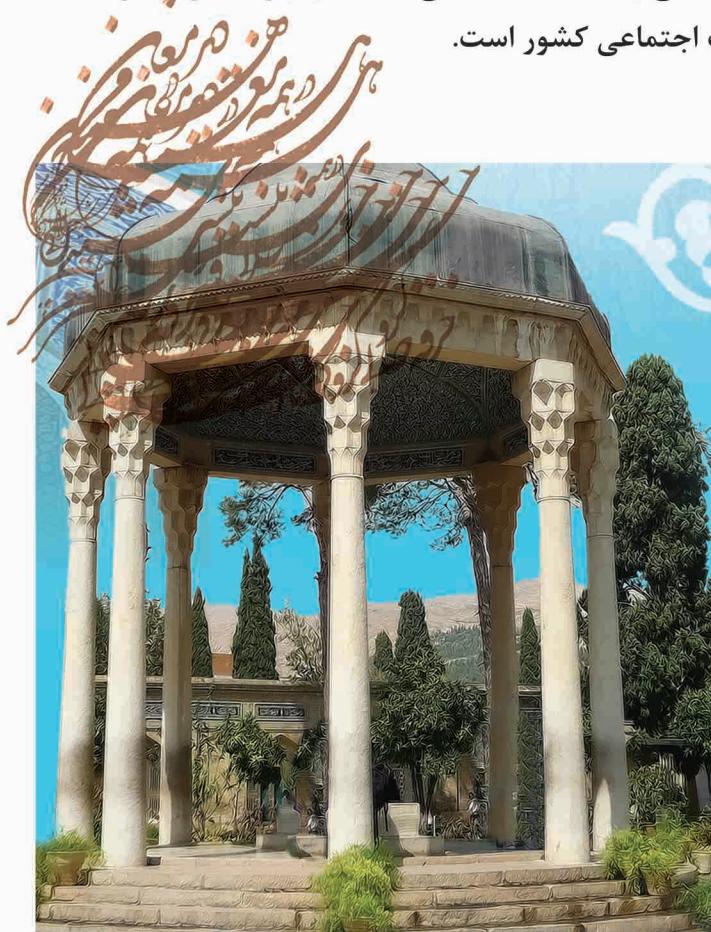

ادبیات فارسی و هویت ایرانی

ادبیات فارسی از جمله مهمترین مؤلفه‌های هویت ایرانی است. عناصر هویت ایرانی در متون کلاسیک ادبیات فارسی جلوه‌های ویژه‌ای دارد و به سبب داشتن محتوای انسان‌شناسانه و تأکیدات عارفانه بر شناخت ابعاد مختلف و نیازهای گوناگون بشری و ابتنا بر معرفت‌شناسی و حکمت اشراقی، همیشه متنی گویا و واجد پیام برای انسان امروز بوده است. ادبیات معاصر فارسی نیز در اثر مواجهه با تحولات، حوادث و رویدادهای مهم تاریخ معاصر، سهمی جدی در شکل‌گیری و بازنمایی هویت ایرانیان در دوران کنونی داشته است.

میراث ادبیات فارسی می‌تواند دست‌مایه پژوهش‌های همسو با نیازهای فرهنگی جامعه در سطح سیاست‌گذاری و متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت‌های برنامه‌های توسعه کشور قرار گیرد و در جهت ارتقای هویت ایرانی- اسلامی، راهکارهایی برای فائق آمدن بر بحران‌های انسان معاصر ارائه کند.

پژوهش‌های انجام‌شده در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، به دنبال بهره‌مندی از هویت ایرانی - اسلامی در ارتقای توسعه و پیشرفت اجتماعی کشور است.

Iranian identity in Persian literature

حوزه مدیریت و برنامه ریزی

Management and planning

- نظام برنامه ریزی
- مدیریت و بهره‌وری منابع انسانی
- مدیریت دانش
- مدیریت راهبردی
- هدایت شغلی
- ارزیابی شایستگی

Management and planning
Management and planning

نظام برنامه‌ریزی

نظام برنامه‌ریزی کشور شامل مجموعه‌ای از بخش‌های کلان اقتصادی و اجتماعی است که در پی تعیین، پیگیری و تحقق آرمان‌های توسعه‌ای در بخش‌های مجزاست و توسط نهادهای بین‌بخشی، هماهنگ و نظارت می‌شود. با توجه به قدمت نظام برنامه‌ریزی در کشور، ضرورت ارزیابی و پایش این برنامه‌ها بر کسی پوشیده نیست. با این دیدگاه از نظام برنامه‌ریزی و نیز با توجه به نقش و اهمیت آرمان‌های مطرح در اسناد توسعه (از جمله سند چشم‌انداز نظام جمهوری اسلامی ایران که مجموعه‌ای از فرصت‌ها و ظرفیت‌ها را برای بخش‌های

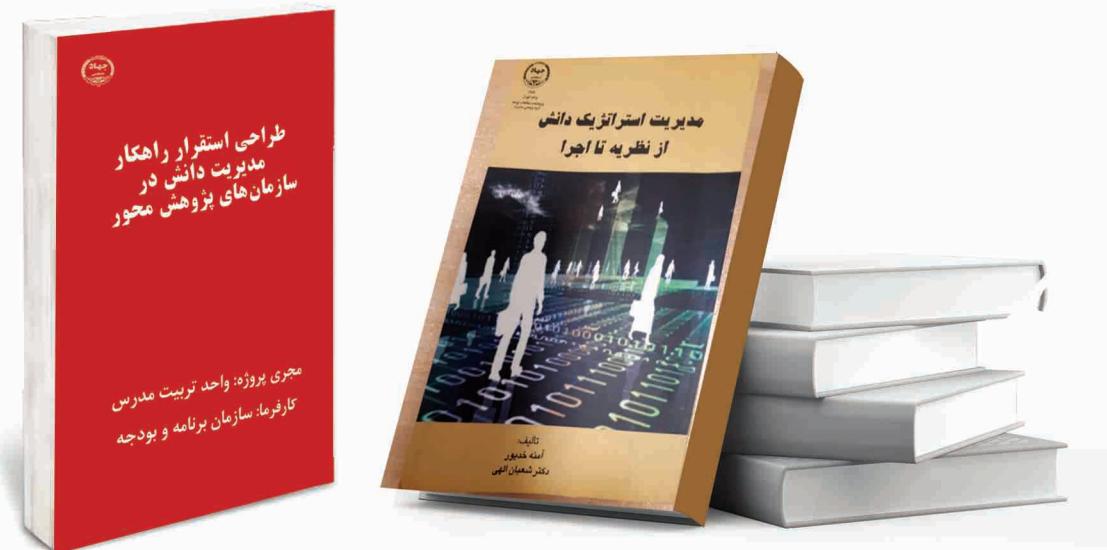
مختلف نظام برنامه‌ریزی کشور فراهم می‌کند) گزارش‌های ملی پایش سند برنامه ششم و سند چشم‌انداز ۱۴۰^۴ جمهوری اسلامی ایران در جهاد دانشگاهی تدوین شده است.

علاوه بر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، پژوهشکده‌های مطالعات توسعه، گردشگری و توسعه و برنامه‌ریزی در این زمینه فعالیت می‌کنند.

مدیریت دانش

در عصر اقتصاد دانش محور، دانش مهم‌ترین عامل رقابتی و حفظ جایگاه سازمان‌های پیشرو محسوب می‌شود. با وجود این، سازمان‌ها همواره در حال تولید تجارب و درس‌آموخته‌های ارزشمند در حین پرورش‌ها و فرایندهای کاری هستند. مدیریت دانش بر اساس همین دیدگاه و با مفهومی شامل کنترل و بهبود کلیه فرایندهای کسب، کشف، به کارگیری، تسهیم و تبادل، اندازه‌گیری و ذخیره‌سازی دانش درون سازمان، از حدود بیست سال پیش طراحی گردیده است.

Knowledge Management

پژوهشکده مطالعات توسعه جهاد دانشگاهی، در راستای مدیریت سرمایه‌های ارزشمند دانشی سازمان‌ها و صنایع برتر، اجرای مجموعه‌ای از راه حل‌های مدیریت دانش در زمینه پیاده‌سازی نرم‌افزار جامع مدیریت دانش، فرهنگ‌سازی دانش محور و ایجاد ساختارهای دانشی را در دستور کار خود قرار داده است.

knowledge management

مدیریت و بهره‌وری منابع انسانی

گسترهٔ وسیع دانش و تکنولوژی، تأثیرات آن بر رشد اقتصادی و نقش و اهمیت آن در مقایسه با مزیت‌های تعریف شده در اقتصاد، از قبیل سرمایه، مواد اولیه و نیروی کار ارزان، باعث شده است که کشورهای مختلف با همگرایی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های خود و کاربریت روش‌های مختلف جذب و ارتقای تکنولوژی و منابع انسانی کارآمد، برای به دست آوردن جایگاهی در عرصه رقابت‌های بین‌المللی تلاش کنند. توجه به تولید و بهره‌وری آن می‌تواند ضمن سرعت بخشیدن به رشد و توسعهٔ صنعتی، آن را در مسیری صحیح و اصولی هدایت کند.

پژوهشکدهٔ توسعه و برنامه‌ریزی جهاد دانشگاهی در این زمینه، به دنبال دست‌یابی به دانش فنّی بومی مدیریت بهره‌وری منابع انسانی در کسب و کارها و سازمان‌های دانش محور است.

Management
Management

هدایت شغلی

توجه به هدایت شغلی، مسیر شغلی و توانمندسازی افراد، در بهبود گذار از دانشگاه به بازار کار، آماده‌سازی برای ورود به دنیای کار و استخدام موفق بسیار مؤثر است. هدایت شغلی و توانمندسازی دانشجویان و دانش آموختگان به عنوان نیروی متخصص بازار کار، نیازمند یک نظام جامع، هماهنگ و یکپارچه برای مشاوره شغلی در دانشگاه‌هاست که هدف آن کاهش نرخ بیکاری در گروه عظیم نیروی کار متخصص است.

معاونت آموزشی جهاد دانشگاهی و پژوهشگاه علوم انسانی و اجتماعی، پژوهش‌های کلانی را در این حوزه انجام می‌دهند.

Career guidance

Career guidance

مدیریت راهبردی

در سال‌های اخیر به دلیل مشکلاتی همچون تحریم‌ها، در برخی از مقاطع، حجم یا ارزش محصولات صادراتی کاهش داشته است. جدا از مسائل سیاسی، برخی از مسائل داخلی نیز باعث شده که صادرکنندگان با مشکلات عدیدهای از جمله آشنا نبودن با بازارهای هدف و قوانین بین‌المللی در زمینه صادرات مواجه شوند. در این زمینه، مسئولان دولتی سعی کرده‌اند تا با تشکیل شرکت‌هایی به نام مدیریت صادرات، باعث رشد و رونق صادرات شوند.

Strategic Management

Strategic Management

جهاد دانشگاهی واحد هرمزگان با توجه به موقعیت جغرافیایی مناسب و آشنایی با شرایط بخش صادرات، زمینه فعالیت خود را شناخت، تجزیه و تحلیل و ارائه راهبردهای مدیریتی در این حوزه قرار داده است. علاوه بر واحد هرمزگان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، پژوهشکده‌های توسعه و برنامه‌ریزی و مطالعات توسعه جهاد دانشگاهی نیز در حوزه مطالعات راهبردی فعالیت می‌کنند.

ارزیابی شایستگی

تأثیر سرعت تغییرات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فناوری بر سازمان‌ها همراه با افزایش رقابت جهانی، موجب شده تا سازمان‌ها در شیوه‌های انجام کار خود بازآندهایی کنند و موضوع شناسایی و ارتقای مهارت، دانش، توانایی و شایستگی تخصصی و عمومی مدیران خود را در موفقیت سازمان امری ضروری بدانند. وضعیت امروز دستگاه‌ها و سازمان‌های اجرایی کشور ایجاب می‌کند تا سرمایه‌گذاری دولت در این بخش، اثربخش و معطوف به نتیجه باشد.

پژوهشکده مطالعات توسعه جهاد دانشگاهی طراحی، استقرار و اجرای نظام مناسب ارزیابی و ارتقای شایستگی‌های سرمایه انسانی را با دیدگاه سنجش، اصلاح و بهبود مستمر در سطوح مختلف سازمانی در دست انجام دارد.

حوزه اقتصاد

Economy

- فضای سرمایه‌گذاری و محیط کسب و کار در اقتصاد ایران
- اقتصاد گردشگری
- کسب و کار شرکت‌های دانش‌بنیان
- کسب و کارهای کوچک و متوسط

Economy
Economy

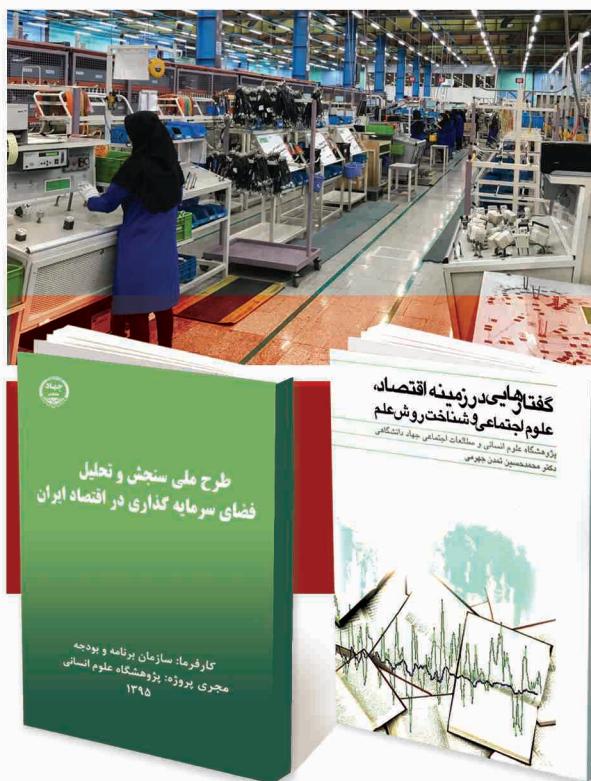

فضای سرمایه‌گذاری و محیط کسب و کار در اقتصاد ایران

اهمیت وضعیت فضای سرمایه‌گذاری، تحلیل و سنجش آن در اقتصاد ایران را ایجاب کرده است. با وجود وفور منابع و دارایی‌های مختلف در اقتصاد ایران، تداوم مسائل و مشکلاتی چون بیکاری و نرخ رشد اقتصادی پایین نشان‌دهنده این واقعیت است که اقتصاد ایران توان استفاده از دارایی‌ها و منابع بالقوه و بالفعل را ندارد. در پژوهش‌های مرتبط با این موضوع که در جهاد دانشگاهی انجام شده است، تلاش بر این بوده تا مسائل و مشکلاتی که در فرایند سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران وجود دارد، سنجیده و تبیین شود.

پژوهش‌های فضای سرمایه‌گذاری در اقتصاد در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، پژوهشکده مطالعات توسعه و واحد تربیت مدرس در حال انجام است.

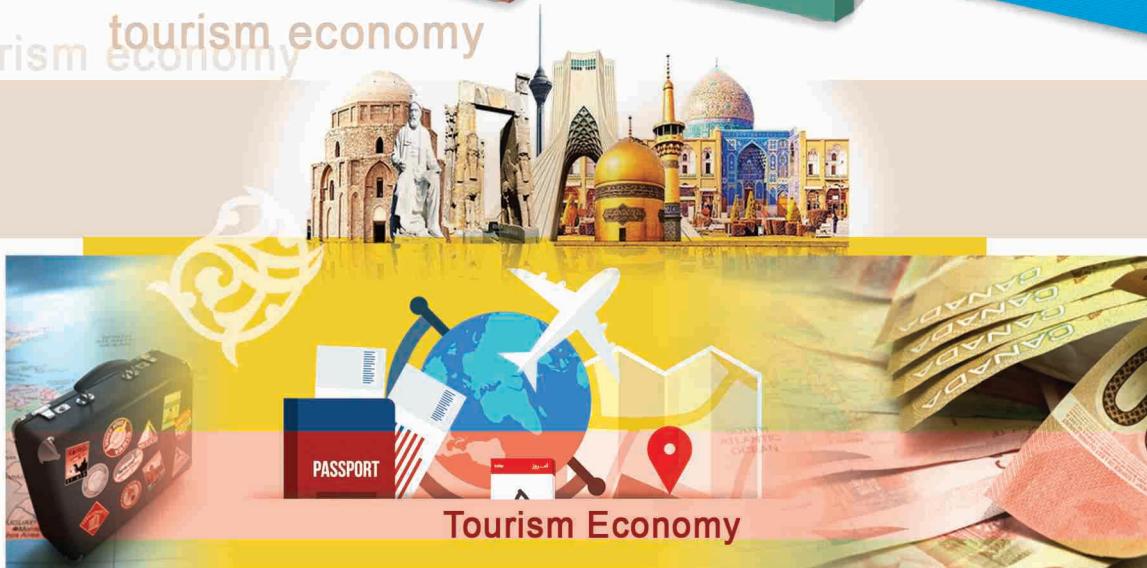
investment environment

investment environment

اقتصاد گردشگری

ضعف اطلاعات و مدل‌سازی و به تبع آن، ارزیابی نکردن آثار ناشی از تحولات در صنعت گردشگری منجر به انحراف منابع و سرمایه‌ها در این صنعت می‌شود. نبود ارزیابی صحیحی از آثار اقتصادی ناشی از تحولات این صنعت، مانع برنامه‌ریزی دقیق و پایش برنامه‌هایی است که دستگاه‌های سیاست‌گذار محلی و منطقه‌ای اجرا می‌کنند.

پژوهشکده گردشگری جهاد دانشگاهی در راستای تبیین چارچوب‌ها و ساختارهای لازم برای ارزیابی آثار اقتصادی صنعت گردشگری، به منظور اجرای برنامه‌های میان‌مدت و کوتاه‌مدت و اولویت‌دهی برنامه‌ها، توزیع بودجه و نظارت بر اجرای برنامه‌های دستگاهی، پروژه‌های خرد و کلانی را در این حوزه اجرا کرده است.

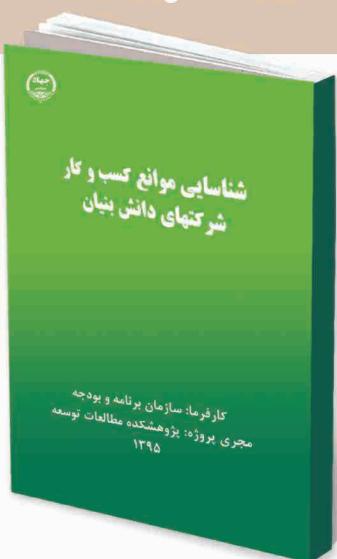
کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان

استفاده از دانش و تکنولوژی به عنوان یک نهاده مهم و استراتژیک مورد توجه تمامی تولیدکنندگان قرار گرفته است. با پیشرفت‌های جدید بشری در حوزه فناوری اطلاعات، نانوتکنولوژی و بیوتکنولوژی، اهمیت دانش و کالاهای منتج از آن (کالاهای دانش‌محور)، موضوع جدیدی با عنوان اقتصاد دانش پدید آمده است که دانش را به عنوان یک کالای منحصر به فرد و جدید با خصوصیات متفاوت از دیگر کالاهای تجزیه و تحلیل می‌کند.

پژوهشکده مطالعات توسعه جهاد دانشگاهی، رصد و تحلیل محیط کسب و کار شرکت‌های دانش‌بنیان و ارائه راهبردهایی برای رفع مشکلات و موانع تولید این کسب و کارها را در دستور کار خود قرار داده است.

Knowledge-based businesses

Knowledge-based businesses

کسب و کارهای کوچک و متوسط

(Small and medium enterprise(SME)
(Small and medium enterprise(SME)

امروزه کسب و کارهای کوچک و متوسط در بیشتر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به عنوان منشأ پویایی، خلاقیت، کارآفرینی و تحرک اقتصادی به شمار می‌روند. این دسته از بنگاه‌ها بخش عمده‌ای از اشتغال خالص کشورها را تأمین می‌کنند و در افزایش خلاقیت، ارتقای بهره‌وری و تحریک رشد اقتصادی کشورها خدمات ارزنده‌ای را ارائه می‌دهند. شواهد حاکی از آن است که به رغم وجود تعداد فراوان صنایع کوچک و متوسط در ساختار صنعتی کشور، این گروه از صنایع با معضلات متعددی مواجه‌اند و به تدریج نقش و اهمیت آنها در اقتصاد ایران رو به کاهش است.

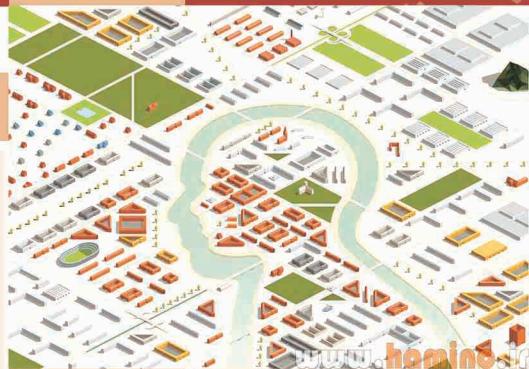
علاوه بر واحد تربیت مدرس، پژوهشکده‌های گردشگری و مطالعات توسعه نیز تحقیقاتی در این مورد، در دست انجام دارند.

حوزه برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، شهری و روستایی

Planning system

- بازآفرینی شهری
- پیاده‌مداری
- ارتقای محیط گردشگری شهری
- آمايش سرزمين و برنامه‌ریزی منطقه‌اي
- زیست‌پذیری شهری
- تاب‌آوري شهری

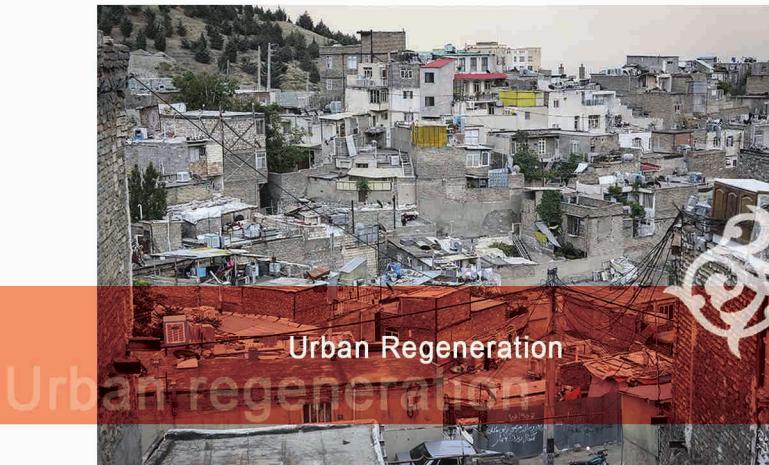
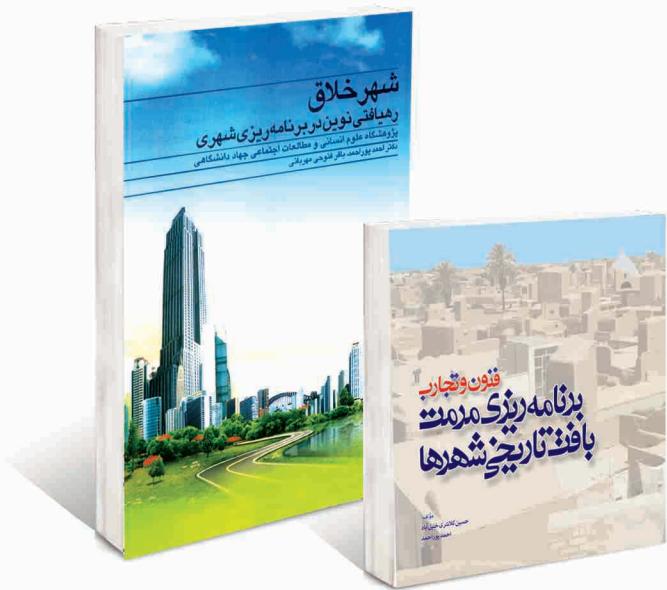
Planning system
Planning system

بازآفرینی شهری

بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری به عنوان رویکرد اصلی توسعه شهری، پدیده‌ای جدید در نظام برنامه‌ریزی کالبدی کشور است. ساخت ماهیت بافت‌های فرسوده شهرهای ایران، ارائه راهکارهای عملی برای ورود جریان نوسازی و بازسازی به بخش اعظم اراضی شهری موجود برای مواجهه با موج جمعیت شهری پیش رو و پایدار کردن فرایند نوسازی در بافت‌های مذکور، با توجه به شرایط عمومی کشور و تجارب سایر کشورها، ضرورت توجه به مطالعات پژوهشی بنیادی و کاربردی در این زمینه را ایجاب می‌نماید.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی موضوع اصلی تحقیقات خود در این حوزه را بازآفرینی پایدار بافت‌های فرسوده با تأکید بر ویژگی‌های شهر ایرانی- اسلامی قرار داده است. علاوه بر آن، پژوهشکده گردشگری نیز موضوع برنامه‌ریزی در بافت‌های تاریخی و فرسوده شهر مشهد را با اولویت ایجاد و گسترش گردشگری، زمینه فعالیت خود انتخاب کرده است.

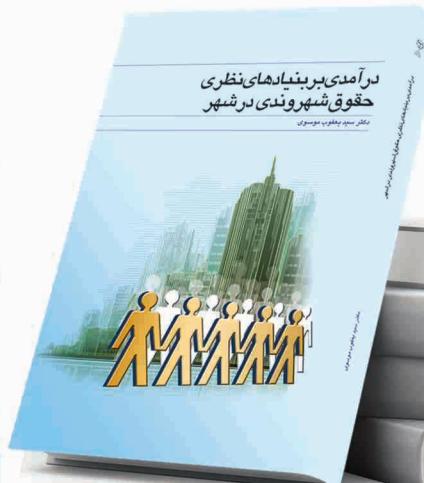

پیاده مداری

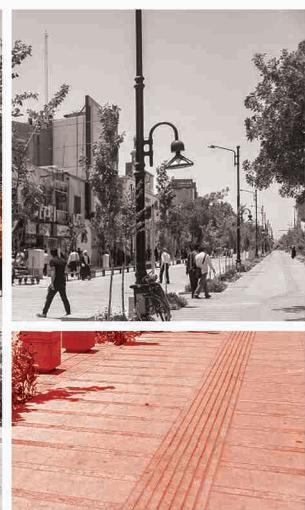
امر شهری، امری انسانی است. شهر با همه سازوکارها و جریان‌های اقتصادی و سیاسی خود باید در خدمت تأمین اهداف انسانی باشد. لزوم پرداختن به مسئله حرکت پیاده در شهر ناشی از آن است که کیفیت فضایی فضاهای شهری در گروی حضور فعال متعاملانه افراد و گروه‌های مختلف اجتماعی در آن‌ها می‌باشد.

با توجه به نقش حضور پیاده در اعتلای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی شهرها، بخشی از پژوهش‌های پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی در زمینه حرکت پیاده در شهر است.

Walkability

Walkability

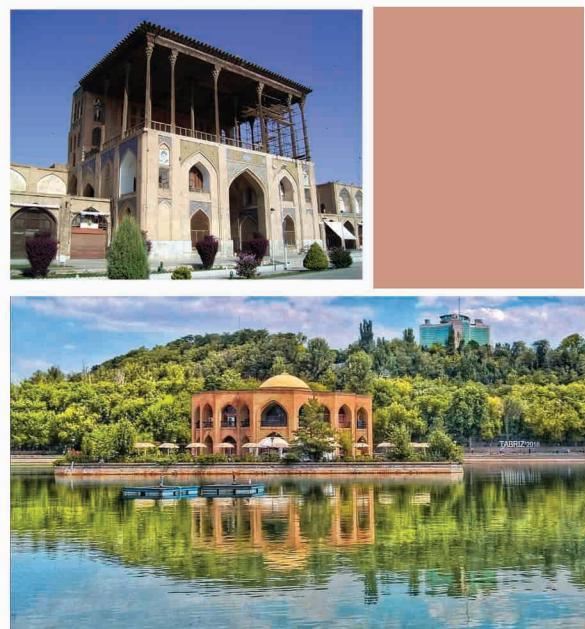

ارتقای محیط گردشگری شهری

فضای هر شهر منبعث از هویت و معنای آن شهر است. این موضوع در شهرهای گردشگری وجه دیگری از مسائل پیش روی آنها را در پی داشته است. به عبارتی، شهرهایی که کارکردهای گردشگری دارند، باید محیطهای متفاوتی را از نظر معنایی و هویتی به نمایش بگذارند. مؤسسه‌های بسیاری از شهرهای ما دست‌خوش از بین رفتن فضاهای خاص هستند و با فقدان شاخص‌ها و معیارهای مشخص برای شناسایی مکان‌های با ارزش معنایی و هویتی در نقاط شهری مواجه‌اند که عمدتاً بر گردشگری تأثیر منفی می‌گذارند.

پژوهشکده گردشگری با هدف ارتقای گردشگری شهری، موضوع مکان‌های با ارزش معنایی و هویتی شهر مشهد را اولویت پژوهشی خود قرار داده است. علاوه بر آن، واحد اصفهان نیز در زمینه گردشگری شهری به پژوهش می‌پردازد.

Development of Urban Tourism environment
Development of Urban Tourism environment

آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی منطقه‌ای

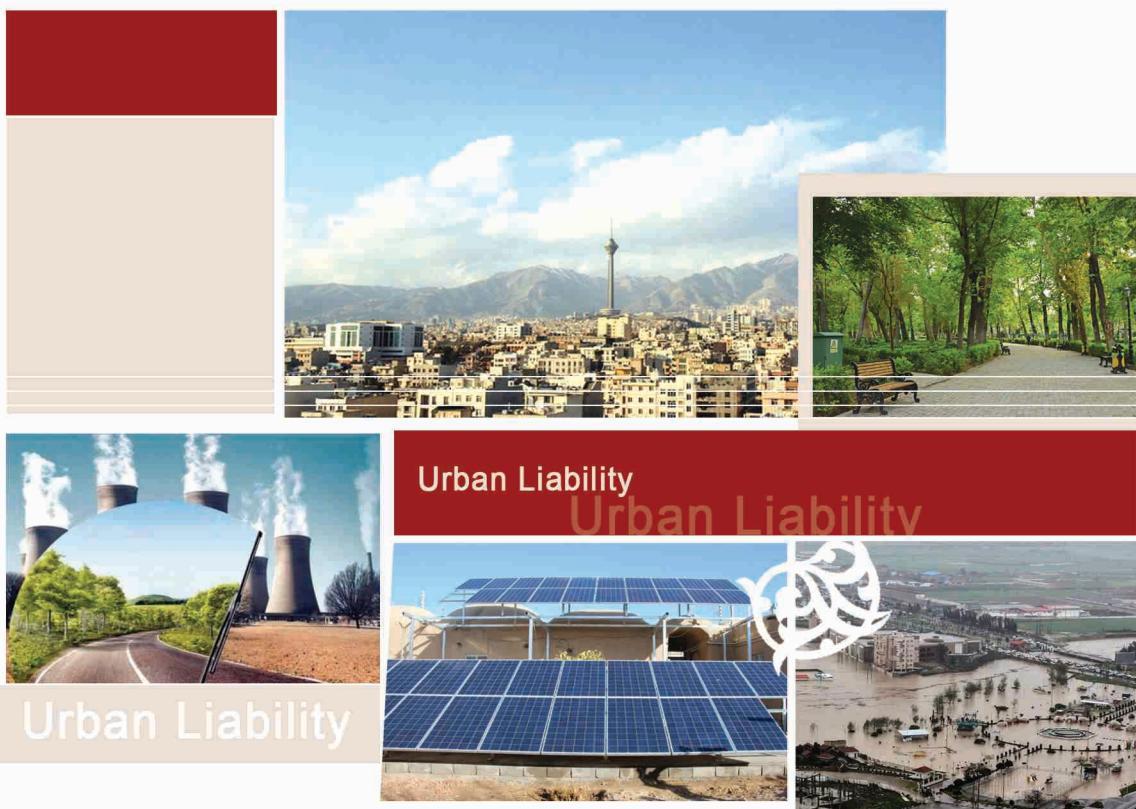
با توجه به نقش طرح‌های ملی و منطقه‌ای در تعادل‌بخشی امور برنامه‌ریزی و آمایش سرزمین، اجرایی کردن آنها برای بهره‌برداری مناسب از امکانات و قابلیت‌های مناطق در ایجاد تعادل فضایی پهنه‌سازی، تلفیق ویژگی‌های فرهنگی مناطق در فرایند برنامه‌ریزی‌های ملی - منطقه‌ای، تخصصی کردن نقش محوری مناطق و در نهایت ایجاد بسترها لازم برای رشد و توسعه کشور، بسیار ضروری است.

پژوهش‌های حوزه آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی منطقه‌ای در راستای برنامه‌ریزی کاربری اراضی، انتظام‌بخشی به فضا، برنامه‌ریزی توسعه روستایی، توسعه منطقه‌ای و برنامه‌ریزی گردشگری در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی و پژوهشکده‌های محیط‌زیست، توسعه و برنامه‌ریزی، گردشگری، همچنین سازمان خراسان رضوی و واحد‌های کرمان، قزوین و البرز انجام می‌شود.

زیست‌پذیری شهری

شهرها و مناطق شهری نماینده سیستم‌های متراکم و پیچیده‌ای از خدمات بهم‌پیوسته هستند. به این ترتیب، با شمار فزاینده‌ای از مسائلی که حاصل تأثیرات این پیچیدگی است، روبرو می‌شوند. برای پرداختن به هر یک از این مسائل می‌توان به عنوان بخشی از یک آرمان، راهبردها و سیاست‌هایی را درپیش گرفت که شهرها را هر اندازه که باشند و هر هویتی که داشته باشند، بیشتر قابل زندگی و زیست‌پذیر کرد. زیست‌پذیر کردن شهرها یعنی اینکه آنها را به مکانی بهتر برای زندگی شهری در چارچوب تلاش‌های گوناگون برنامه‌ریزان تبدیل کنیم.

جهاد دانشگاهی واحد استان البرز با توجه به اهمیت موضوع زیست‌پذیری، پژوهش‌های این حوزه را در دستور کار خود قرار داده است.

تابآوری شهری

تابآوری شهرها موضوع بسیار مهمی است که امروزه به کرات در مبحث مدیریت شهرهای جهان مطرح می‌شود. منظور از تابآوری، وصول به کارکرد و توانمندی بیشتر در شهرهای است، به گونه‌ای که بتوانند در کمترین زمان پاسخ‌گوی بحران‌های پیش‌آمده شوند و بهترین عکس العمل را نشان دهند. در شهرهای تابآور در برابر حوادث، برنامه‌ریزی و مدیریت حوادث به گونه‌ای است که حداقل تلفات انسانی و خسارت‌های اقتصادی بر شهر تحمیل شود و حفاظت و حمایت‌های لازم از استمرار معیشت، زندگی و سلامت شهروندان صورت گیرد.

با توجه به اهمیت موضوع تابآوری شهری، سازمان‌های جهاد دانشگاهی کرمانشاه و خوزستان، واحد استان البرز و پژوهشکده زلزله و سوانح طبیعی در این زمینه فعالیت پژوهشی انجام می‌دهند.

حوزه روان‌شناسی و علوم تربیتی

Psychology and Educational Sciences

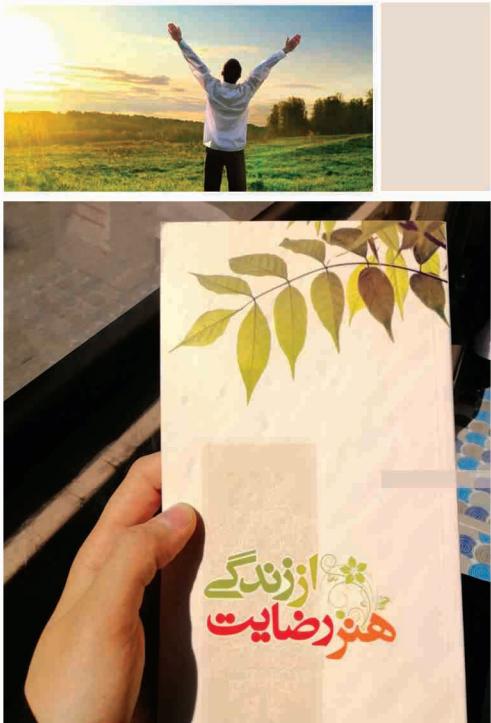
- رضایت از زندگی
- علوم شناختی
- شادکامی
- آموزش و پرورش و علوم تربیتی

Psychology and Educational Sciences

Psychology and Educational Sciences

رضایت از زندگی

Life satisfaction   Life satisfaction

رضایت از زندگی به عنوان سطحی از آگاهی فردی و یا ارزیابی ذهنی و شناختی از کیفیت زندگی تعریف شده است؛ به عبارت دیگر، یک فرایند داوری است که در آن افراد کیفیت زندگیشان را بر اساس ملاک‌های منحصر به فرد خود ارزیابی می‌کنند. ارائه تصویر از میزان رضایت از زندگی در بین مردم ایران می‌تواند به برنامه‌ریزان در تدارک زیرساخت‌های مؤثر بر افزایش رضایت (فردی و جمعی) کمک کند. علاوه بر سازمان جهاد دانشگاهی خوزستان که طرح ملی رضایت از زندگی را اجرا می‌کند، واحد فارس نیز پژوهش‌هایی را در این حوزه انجام داده است.

علوم شناختی

علوم شناختی، دانشی بین‌رشته‌ای است که به مطالعه علمی ذهن و فرایندهای آن می‌پردازد و ماهیت شناخت را در انسان، حیوان و ماشین بررسی می‌کند. حوزه‌هایی که دانشمندان علوم شناختی بررسی می‌کنند، شامل زبان، ادرارک، حافظه، توجه و هیجان‌ها است و برای فهم کارکرد آنها، از رشته‌هایی همچون روان‌شناسی، زبان‌شناسی، فلسفه‌ذهن، علم اعصاب، انسان‌شناسی و هوش مصنوعی کمک می‌گیرند.

«ارزیابی شناختی و بازتوانی شناختی» (که به سنجش کارکردهای شناختی مغز در حوزه‌های مختلف می‌پردازد) و «عواطف و کاربردهای آن در زندگی؛ با تأکید بر آموزه‌های قرآنی و پژوهش‌های علوم شناختی» از مهم‌ترین موضوعات مرتبط با علوم شناختی است که در حوزه پژوهش‌های علوم انسانی جهاد دانشگاهی در جهاددانشگاهی البرز و پژوهشگاه علوم انسانی جهاد دانشگاهی در حال انجام است.

Cognitive Sciences

شادکامی

اهمیت شادکامی یا بهزیستی تا حدی است که امروزه شاخص‌های ملی درباره آن تهیه می‌شود و هر کشور موظف است یک شاخص ملی بهزیستی را برای جامعه خود تدوین کند. شادکامی جنبه‌ای از عواطف انسانی است که پیامدهای کاربردی مختلف در حوزه‌های فردی - اجتماعی، روانی - جسمانی و شناختی - عاطفی دارد. اهمیت پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و سلامتی شادکامی، رضایت از زندگی (فردی و اجتماعی) و ایجاد سرمایه عمومی و اجتماعی موجب شده است تا جهاد دانشگاهی واحد استان البرز پژوهش‌های معتری در این خصوص با جوامع آماری متفاوت انجام دهد.

آموزش و پرورش و علوم تربیتی

آموزش و پرورش اصولی و پایه‌ای، اصل اساسی توسعه است. کودکان بخش مهمی از جمعیت یک جامعه به شمار می‌روند؛ بنابراین، چگونگی شکل‌گیری شخصیت بنیادین آنها در کودکی، جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری آنها در ساختار جامعه و آینده آنها بسیار مؤثر است.

تربیت نیروی انسانی باکیفیت و افراد سالم، متخصص و ماهر، هدفمند کردن هزینه‌های آموزش و پرورش، دفاع از حقوق اجتماعی کودکان و مشخص کردن تعداد کودکان بازمانده از تحصیل و دلایل آن، از جمله موضوعات حوزه آموزش و پرورش و علوم تربیتی هستند که در پژوهشکده مطالعات توسعه، واحدهای البرز، فارس و خوزستان درباره آنها پژوهش انجام می‌شود.

